

ELINA BROTHERUS: TEOKSIA 1998–2015

Elina Brotheruksen (s. 1972) valokuvia 1990-luvun lopulta vuoteen 2015 esittelevä näyttely luo laajan katsauksen valokuvan ja videon parissa työskentelevän taiteilijan tuotantoon. Uran alkupuolen intiimejä omaelämäkerrallisia valokuvia seuraavissa sarjoissa Brotherus ottaa etäisyyttä henkilökohtaiseen kokemukseen ja tutkii muun muassa valokuvan ja maalaustaiteen yhtymäkohtia. Näyttelyn uusimmissa sarjoissa, *Annonciation* ja *Carpe Fucking Diem*, hän palaa dokumentaariseen, omasta elämästä ammentavaan työskentelytapaan.

Brotheruksen taiteelliselle työskentelylle on tunnusomaista itsen esille asettaminen. Tämä tuo taiteilijan lähelle katsojaa. Eleellä hän myös tietoisesti haastaa kuvataiteen klassisen työnjaon, jossa malli on katseen kohde ja taiteilija aktiivinen katsoja. Mallin tavoin Brotherus asettuu kameran eteen luopumatta kuitenkaan taiteilijan roolista.

Taideteollisen korkeakoulun valokuvauksen linjalta valmistunut Brotherus asuu ja työskentelee Helsingissä ja Ranskan Avallonissa. Hänen valokuviaan on nähty lukuisissa näyttelyissä sekä Suomessa että ulkomailla.

1. Suites françaises & 12 ans après

Vuonna 1999 Brotherus työskenteli Musée Nicéphore Niépce'n taiteilijaresidenssissä Ranskan Chalon-sur-Saône'ssa. Kolmen kuukauden residenssijaksolla syntynyt valokuvasarja *Suites françaises* (Ranskalaiset sarjat) kertoo uuteen kulttuuriin ja kieleen sopeutumisesta ja sen vaatimasta opettelusta. Post-it-lapuille kirjoitetut ranskankieliset sanat paljastavat, kuinka Brotherus on ottanut uutta ympäristöä haltuun sana ja asia kerrallaan.

Sarjassa *12 ans après* (12 vuotta myöhemmin) Brotherus palaa ranskalaisille juurilleen Chalon-sur-Saôneen. Hän valokuvaa samoja huoneita ja maisemia, joissa 27-vuotiaana aloitteli uraansa taiteilijana. Näkymät ovat samat, mutta kuluneet 12 vuotta ovat muuttaneet taiteilijaa ja hänen suhdettaan ranskalaiseen kulttuuriin. Vuosien saatossa Ranskasta on tullut taiteilijan toinen kotimaa.

2. The New Painting

Brotheruksen tuotanto koskettaa kahta kuvataiteen klassista aihetta, omakuvaa ja maisemaa. *The New Painting* -sarjassa (Uusi maalaus) Brotherus kääntää maalaustaiteen historiasta tutut aiheet, kuten kylpevän alastoman ja vaeltajan maisemassa, valokuvan kielelle. *Der Wanderer* (Vaeltaja) viittaa saksalaisen romantiikan ajan maisemamaalari Caspar David Friedrichin teok-

seen *Der Wanderer über dem Nebelmeer* (Vaeltaja sumumeren yllä). Takaapäin nähty ihmishahmo tuo maisemamaalaukseen emotionaalista kosketuspintaa, jota romantiikan ajalla pidettiin tärkeänä.

Brotherus rakentaa vahvoja, valokuvasta ja sarjasta toiseen eteneviä tarinoita. Toisaalta hänen taidokas tapansa vangita esimerkiksi maiseman väri ja valo tekevät valokuvista itsenäisiä taideteoksia, joista voi nauttia samaan tapaan kuin hyvästä maalauksesta.

3. Les femmes de la Maison Carré

Kesällä 2015 Brotherus vietti kaksi päivää Pariisiin ulkopuolella sijaitsevassa Alvar Aallon suunnittelemassa Maison Louis Carré -huvilassa. Brotheruksen huvilassa ottamiin valokuviin on tallentunut hienovarainen valon ja heijastusten leikki. Kuvissa näkyvää sisätilan ja ulkotilan välistä vuoropuhelua voi pitää avaimena Aallon arkkitehtuurin ymmärtämiseen.

Asettumalla osaksi tilaa Brotherus tekee siitä eletyn. ”En puutu tilaan, mutta ihmisen läsnäolo herättää sen”, hän kuvailee. *Les femmes de la Maison Carré* -sarjassa ihmisen läsnäolo houkuttelee rakennuksen historian esiin. Keitä nämä Maison Carrén naiset ovat ja mitä aikakautta he edustavat? Voisiko joku heistä olla taidekauppias Louis Carrén vaimo tai ystävä tai kenties taiteilija itse?

4. Annonciation & Carpe Fucking Diem

Lapsettomuutta käsittelevässä *Annonciation*-sarjassa Brotherus palaa työstämään omakohtaisia kokemuksiaan valokuvan keinoin. Sarjan nimi viittaa yhteen kristillisen kuvataiteen tunnetuimmista kohtauksista, jossa arkkienkeli Gabriel ilmestyy Neitsyt Marialle ilmoittaakseen syntyvästä lapsesta. *Annonciation*-sarjassa toivo lapsen saamisesta hiipuu vähitellen tehden tilaa luopumiselle ja irti päästämiselle. Raskaisiin hormonihoitoihin viittaavat lääkkeet sekä niiden kehoon jättämät jäljet tuovat esiin vanhemmuuden kaipuun fyysisen ulottuvuuden.

Carpe Fucking Diem näyttelyn viimeisessä salissa on kuin jälkikirjoitus *Annonciation*-sarjalle. Niimeään myöten uhmakas valokuvasarja kehottaa tarttumaan hetkeen. Vaikka tarinan loppu ei olekaan odotusten kaltainen, kantaa elämä eteenpäin.

Teksti: Elli Liippo, Turun taidemuseo.